

<Article>

Instagram: una experiència de telecol·laboració australianocatalana

Andreu Pedró-García

Data de presentació: 23/03/2015

Data d'acceptació: 26/10/2015

Data de publicació: 07/01/2016

//Resum

Aquest article explora el potencial pedagògic d'un projecte dut a terme entre aprenents de català com a segona llengua i parlants nadius de català mitjançant l'ús de l'aplicació digital Instagram dins d'un context universitari. Es tracta d'un projecte paral·lel a les classes presencials de llengua que combina la fotografia i la producció escrita i que fa que el procés d'aprenentatge siga més enriquidor i directe i estigui més vinculat al món real. Els objectius principals d'aquest projecte són, d'una banda, fomentar la interacció i el contacte dels aprenents de català amb els parlants nadius i millorar-ne així la competència comunicativa, i de l'altra, introduir els dos grups a aspectes socioculturals de les dues cultures per ajudar-los a assolir d'una manera més directa la competència intercultural. Les dades obtingudes porten llum sobre les formes d'interacció a distància amb els parlants nadius i també sobre la idoneïtat de la xarxes socials per a activitats col·laboratives dins d'un marc universitari.

//Paraules clau

Telecol·laboració, aprenentatge en línia, català com a segona llengua, competència intercultural, interacció, Instagram.

//Referència recomanada

Pedró-García, A. (2016). Instagram: una experiència de telecol·laboració australianocatalana. *REIRE, Revista d'Innovació i Recerca en Educació*, 9 (1), 11-28. DOI:10.1344/reire2016.9.1912

//Dades de l'autor

Andreu Pedró-García. Monash University, Austràlia andreupedro@gmail.com

1. Introducció

L'allau emergent d'aplicacions digitals actual ha tingut un impacte substancial en l'ensenyament de llengües i ha possibilitat la introducció de noves pràctiques docents que fins fa poc eren impensables. Una societat cada vegada més tecnològica, en què ens assabentem del que passa amb un *smartphone* i en què el format paper va donant pas al digital a un ritme vertiginós, ens fa replantejar la tasca docent i explorar noves possibilitats educatives per fer més efectiu el procés d'aprenentatge. En el cas de l'aula de llengua estrangera, les pràctiques més convencionals han donat pas a d'altres de més interactives amb un contacte més real amb la cultura de la llengua objecte d'estudi. Aquest és el cas de les experiències de telecol·laboració basades en les eines Web 2.0 que ens permeten un contacte més directe amb altres cultures i que detallarem amb més profunditat tot seguit.

En el context de l'ensenyament del català com a segona llengua a l'exterior, la utilització d'aquestes eines digitals a l'aula de llengua tenen encara més sentit ja que ajuden a vèncer distàncies respecte als territoris del domini lingüístic. L'exposició directa a altres cultures és precisament més difícil a l'exterior i això obliga a cercar formes alternatives de contacte per salvar aquestes distàncies.

En aquest article, farem una presentació pràctica d'un projecte específic de telecol·laboració entre aprenents de català i parlants nadius de català a través de l'aplicació de fotografia Instagram i veurem les possibilitats pedagògiques que se'n poden extreure.

En primer lloc, presentarem els objectius del projecte i en justificarem la rellevància segons les directrius del Marc europeu comú de referència per a les llengües (MECR). En segon lloc, farem una descripció detallada del projecte i explicarem com s'ha dut a terme. A continuació, veurem algunes aportacions que han fet especialistes en l'adquisició de segones llengües pel que fa a les eines Web 2.0. En tercer lloc, presentarem les observacions del projecte quant a la producció escrita, la interacció entre els participants i l'assoliment de la competència intercultural, i incidirem en els aspectes que més han funcionat, però també n'esmentarem les limitacions i possibilitats de millora. Finalment, conclourem l'article amb una valoració general del projecte a partir de l'observació de les dades obtingudes en l'enquesta d'opinió. En aquest apartat, també farem una reflexió sobre la idoneïtat d'aquest projecte dins del marc universitari a l'exterior o dins del domini lingüístic.

2. Objectius del projecte

L'intercanvi cultural digital és una experiència real d'aula que té un doble vessant: el comunicatiu i l'intercultural. S'intenta que l'alumnat posei en pràctica aspectes comunicatius mitjançant l'intercanvi de textos escrits curts i, alhora, que aborde temes socioculturals que puguin apropar-los a aspectes de la vida quotidiana dels parlants d'altres cultures.

Podem dir, llavors, que el projecte té com a objectiu principal ajudar a l'assoliment de la competència comunicativa i de la competència intercultural tot tenint en compte les limitacions corresponents al nivell A1 del MECR i a la manera com s'ha dut a terme el projecte.

Dins de la competència comunicativa es pretén posar en pràctica una sèrie de funcions comunicatives determinades per contextos diferents, així com fomentar la interacció entre els participants. Pel que fa a la competència intercultural, es tractaran aspectes socioculturals segons el context extern d'ús del MECR.

3. Justificació

Les seccions de llengües europees de la Universitat de Monash es regeixen segons el MECR. Aquest estableix que, per tal de participar satisfactòriament en situacions comunicatives, els usuaris i els aprenents recorren a una sèrie de competències que s'han desenvolupat en el curs de la seua experiència prèvia. És per aquest motiu que el projecte intenta donar eines per tal d'apropar l'alumnat al coneixement declaratiu (coneixement del món, coneixement sociocultural i consciència sociocultural), ja que sovint l'ensenyament de segones llengües dóna per descomptat que els aprenents ja han adquirit un coneixement del món suficient de la cultura o cultures de la llengua objecte d'estudi, però no és ben bé així en tots els casos. Dins de les competències generals i del coneixement declaratiu, el MECR estableix els coneixements següents:

Taula 1.
Coneixements declaratius (MECR).

1. Competències generals
1.1 Coneixement declaratiu
1.1.1 Coneixement del món
1.1.2 Coneixement sociocultural
1.1.3 Consciència intercultural

Elements com ara els processos, els esdeveniments, les característiques geogràfiques, mediambientals, demogràfiques, etc. (coneixement del món), i d'altres de relacionats amb la vida quotidiana, les relacions interpersonals, els valors, les creences, les convencions socials i els comportaments rituals (coneixement sociocultural) formen part de les competències generals que els estudiants de qualsevol llengua haurien d'assolir mitjançant l'experiència i el contacte directe o a través d'altres mitjans com poden ser les tasques facilitadores que exposen l'alumnat a tots aquests elements bàsics en l'aprenentatge d'una llengua.

A continuació, veurem una sèrie de descriptors sobre els diferents contextos d'ús que es tracten al llarg del projecte, segons la classificació que fa el MECR i que ajuden a abordar temes socioculturals diversos. Aquestes categories han servit de referència per elaborar els temes sobre els quals es basa aquest projecte:

Taula 2.
Context extern d'ús. Categories descriptives.

Àmbits	Lloc	Institucions	Persones	Objectes	Esdeveniments	Accions	Textos
Personal		La família i les relacions socials	Pares, germans, família política, amics íntims, coneguts	Objectes d'art, llibres. Animals de companyia. Equipament esportiu i d'oci	Esdeveniments familiars, encontres. Vacances, excursions. Esdeveniments esportius	Accions de la vida quotidiana. Lectura. Ràdio i televisió. Activitats d'oci. Aficions. Jocs i esports	
Públic	Espais públics: carrer, plaça, parc. Transports públics. Botigues, mercats, supermercats. Restaurants, bars, esglésies					Compres i utilitzacions de serveis públics. Diversió, activitats d'oci	Bitllets
Professional	Establiments públics, magatzems, botigues						
Educatiu		Institucions			Intercanvis. Visites i intercanvis	Jocs	

Encara que només de manera introductòria, l'intercanvi cultural digital acostava els participants a alguns d'aquests elements, a més de servir per a la conscienciació intercultural entre les cultures de les llengües dels participants. Segons afirma el MECR (2001, p. 103), el coneixement, la conscienciació i l'enteniment de la relació (similituds i diferències distintives) entre les dues comunitats produeixen una consciència intercultural, que contribueix a entendre millor no només la pròpia cultura, sinó també la diversitat regional i social dins de cada cultura.

4. Descripció i contextualització del projecte

En el projecte de telecol·laboració australianocatalà, els participants eren, d'una banda, alumnes matriculats a l'assignatura *Catalan Introductory 1* (ATS2058) de la Universitat de Monash i, de l'altra, estudiants de Traducció i Interpretació de la Universitat Jaume I (UJI) i de Filologia Catalana de la Universitat de les Illes Balears (UIB). Els dos grups presenten un perfil similar: estudiants universitaris amb un interès especial per les llengües i d'una edat similar.

Cada setmana, els participants havien de publicar una foto o un vídeo d'un tema determinat junt amb un comentari escrit en anglès o català d'un nombre de paraules determinades mitjançant l'aplicació Instagram. Es va optar per fer servir aquesta aplicació com a punt de trobada entre els dos grups perquè té una gran acceptació entre els joves i perquè és un programari intuïtiu que no presenta gaires complicacions a nivell d'usuari. En general, els joves tenen gran facilitat a l'hora d'utilitzar les xarxes socials i no hi ha gaires complicacions tècniques pel que fa al seu funcionament.

Les publicacions de les fotografies i dels comentaris es van fer seguint un sistema d'etiquetes que variava segons el tema de la setmana. Aquest sistema permetia poder veure els comentaris de la resta de participants, però també la totalitat de comentaris sobre tots els temes publicats fins al moment. L'extensió dels comentaris per cada fotografia era d'entre trenta-cinc i vuitanta paraules, sense tenir en compte totes les interaccions que hi podia haver entre els participants. Es van formar quatre grups d'uns sis participants amb els quals se suposava que havien d'interactuar, tot i que també ho podien fer amb altres grups. En la taula següent podem veure el sistema d'etiquetes que vam fer servir en les sis primeres setmanes:

Taula 3.
Sistema d'etiquetatge de les publicacions.

Setmanes	Etiquetes			
1 (3-9 de març)	#ICDMON #quietsmon #quietsmon1 #quietsmon4	#quietsmon2	#quietsmon3	
2 (10-16 de març)	#ICDMON #aficionsmon #aficionsmon1 #aficionsmon4	#aficionsmon2	#aficionsmon3	
3 (17-23 de març)	#ICDMON #entornmon #entornmon1 #entornmon	#entornmon2	#entornmon3	
4 (24-30 de març)	#ICDMON #ciutatmon #ciutatmon1 #ciutatmon4	#ciutatmon2	#ciutatmon3	
5 (31 de març – 6 d'abril)	#ICDMON #botiguesmon #botiguesmon1 #botiguesmon4	#botiguesmon2	#botiguesmon3	
6 (7-13 d'abril)	#ICDMON #esmorzarmon #esmorzarmon1 #esmorzarmon4	#esmorzarmon2	#esmorzarmon3	

Andreu Pedró-García. *Instagram: una experiència de telecol·laboració australianocatalana*

Per als alumnes australians, aquest projecte formava part de l'avaluació final, mentre que per als estudiants del País Valencià i de les Illes Balears el projecte era totalment voluntari. Per tal de motivar els participants catalanoparlants es va decidir atorgar-los un certificat de participació expedit per la Universitat de Monash en finalitzar el projecte. Només els que van acabar totes les tasques van obtenir aquest certificat.

Les llengües de comunicació en els comentaris van ser majoritàriament el català, però també l'anglès. Els alumnes de la Universitat de Monash havien d'escriure sempre en català; no obstant això, ja que es tractava d'un intercanvi, es va donar l'opció als estudiants catalanoparlants d'escriure en anglès. L'objectiu principal era aprendre sobre els costums quotidians dels parlants d'una altra cultura, per tant, no s'esperava cap correcció gramatical *a posteriori* per part del professorat ni cap correcció mútua en les intervencions dels participants.

La raó per la qual aquest projecte es va presentar a l'alumnat com una activitat estrictament cultural és perquè es va voler donar prioritat a la comunicació i a l'espontaneïtat davant la correcció i l'oficialitat pròpia dels treballs de producció escrita convencionals. Per tant, es va donar més importància a l'intercanvi d'idees sense la pressió de la correcció gramatical externa perquè la comunicació fóra més lliure, fluida i centrada en el contingut.

Els temes de cada setmana van ser els següents:

Taula 4.

Relació de temes tractats en el projecte¹.

<p>1. Qui ets? Fes una petita presentació, digues el teu nom, d'on vens, l'edat, què estudies i quines llengües parles. Inclou una salutació i un acomiadament. La foto pot ser de tu o d'algun objecte amb què et sentis identificat.</p> <p>2. Aficions Explica alguna afició que tinguis, si la practiques sol o amb amics, amb quina freqüència, etc.</p> <p>3. El teu entorn Aquesta setmana has de parlar sobre una tercera persona. Explica com és aquesta persona, pot ser algun membre de la teva família, algun amic, una mascota, etc.</p> <p>4. La teva ciutat Fes una descripció breu de la teva ciutat i explica què és allò que t'agrada més. La foto pot ser d'algun racó que t'agrada especialment o algun lloc que forma part de la teva rutina diària.</p> <p>5. Botigues Fes una foto del lloc on sols fer la compra o d'alguna botiga curiosa que t'agradi. Descriu com és, què es pot comprar, quins horaris fan, etc.</p> <p>6. Què prens per esmorzar? Explica què menges o amb què se sol esmorzar al lloc on vius. Hi ha algun producte especial o típic? Prens cafè, te, xocolata? Preparaes l'esmorzar a casa o vas alguna vegada a algun bar o cafeteria?</p> <p>7. El teu barri Descriu el teu barri, què s'hi pot trobar allà, algun racó o establiment curios, on està situat, tipus de veïnat, cases, etc.</p> <p>8. Com et mous? Explica com et mous per la ciutat. Quin transport públic utilitzes? Hi ha bicicletes d'ús públic a la teua ciutat? Hi ha algun bo per estalviar diners? L'utilitza gaire gent?</p>

¹ Les instruccions estan redactades en català oriental estàndard que corresponen al model utilitzat a l'aula.

9. La música

T'agrada la música? Vas a concerts? Compres música a la xarxa o et compres els CDs? Quins cantants o grups t'agraden?

10. Tradicions festives

Explica alguna celebració típica que tingui lloc a la teva ciutat o país, què hi sols fer, si hi participes o si t'agrada o no.

11. Plats típics

Quin és el teu plat favorit? De què està fet? El saps cuinar? Explica quin és el teu plat favorit, quan el sols menjar, si és popular o típic a casa teva.

12. El teu bar

Quin és el teu bar preferit? Quines begudes o menjar s'hi fan allà? Quin tipus de gent hi va? Per què t'agrada?

Aquests temes es van triar d'acord amb el nivell A1 del MECR i seguint l'ordre que marcava el llibre de text (*Veus 1*) utilitzat a les classes presencials. D'aquesta manera, l'alumnat feia les seues publicacions quan ja havia rebut l'input necessari (estructures gramaticals i vocabulari) per poder assolir els objectius comunicatius específics. Així, si a la setmana 1 es tractava el tema de les activitats d'oci a la classe presencial, a la setmana 2 l'alumnat havia de posar en pràctica els continguts lingüístics comunicatius d'aquest tema per poder fer un comentari a partir d'una foto triada per ells.

Els requeriments tècnics necessaris per poder participar en el projecte eren disposar d'un *smartphone* i tenir-hi l'aplicació Instagram instal·lada. Aquesta aplicació no permet la publicació de fotografies ni de comentaris a partir d'un navegador des d'un ordinador. Això va comportar alguns problemes que explicarem més endavant.

5. Marc teòric

Diversos experts han escrit sobre la importància que té avui en dia la integració de les xarxes socials en l'aprenentatge de llengües. A continuació, veurem algunes aportacions que aborden aspectes relacionats amb la pràctica de la telecol·laboració.

Definició i ús actual

Dooly (2008) defineix la telecol·laboració com una experiència compartida d'ensenyament i aprenentatge facilitada mitjançant l'ús de la tecnologia d'Internet entre participants d'entorns institucionals que es troben en llocs diferents. Guth i Helm (2010, p. 14) defineixen la telecol·laboració de la manera següent:

In language learning context, telecollaboration can be defined as an Internet-based intercultural exchange between people of different cultural/national backgrounds, set up in an institutional context with the aim of developing both language skills and intercultural communicative competence [...] through structured tasks.

Andreu Pedró-García. *Instagram: una experiència de telecol·laboració australianocatalana*

La definició de telecol·laboració que proposa Dooly coincideix amb el plantejament inicial del Projecte Cultural Digital, ja que tal com hem explicat anteriorment aquesta experiència telecol·laborativa té com a objectiu principal ajudar a la millora de la competència comunicativa i intercultural dels participants. A més a més, els dos grups participants formen part de contextos educatius diferents que es comuniquen a través d'una aplicació digital en línia.

Pel que fa a la idoneïtat de l'ús de les eines digitals en el context educatiu, Araujo (2014) afirma en un article sobre l'ús dels blocs, wikis i xarxes socials que les eines que acompanyen el Web 2.0 tenen un paper cada vegada més important en el procés d'ensenyament-aprenentatge de qualsevol matèria, atès que un nombre considerable d'alumnes són nadius digitals i estan familiaritzats amb l'ús d'aquestes eines, ja que les fan servir en diverses facetes de les seues vides (personal, professional, social, etc.).

Factors emocionals de les eines Web 2.0

En un estudi sobre la utilització de Twitter a l'aula de llengua estrangera, Cuadros i Varo (2013) arriben a la conclusió que l'aprenentatge en contextos informals, en què l'alumnat no sent la pressió del professorat o d'altres companys, ajuda a construir un entorn personal d'aprenentatge, enforteix els vincles amb els alumnes i el professorat i exposa l'alumnat a mostres reals de llengua.

En aquest sentit, arran d'una experiència col·laborativa en línia per fomentar la creativitat lèxica, Bosch i Cruz (2014) afirmen que la comunicació asincrònica dóna als estudiants estrangers un temps per a la reflexió que afavoreix la desinhibició per expressar-se en català. A més a més, la comunicació a través del Web 2.0 permet superar els límits de l'aula presencial i multiplicar així l'efecte comunicatiu estudiant-professorat i estudiant-estudiant i cohesionar el grup de classe.

La competència intercultural

A banda de la consciència intercultural que proposa el MECR, abans Byram (1997) havia propugnat un model de competència intercultural que consisteix en cinc components o *sabers* i que es pot resumir de la manera següent:

- Actituds interculturals (*savoir être*): curiositat i amplitud de mires, disposició per deixar de banda el descrèdit d'altres cultures i la creença en la pròpia.
- Coneixement (*savoirs*) dels grups i pràctiques socials del propi país i de l'interlocutor.
- Habilitats d'interpretació i relació (*savoir comprendre*): habilitat d'interpretar un document o esdeveniment d'una altra cultura, d'explicar-lo i de relacionar-lo als documents o esdeveniments de la pròpia cultura.
- Habilitats de descobriment i interacció (*savoir apprendre/faire*): capacitat d'adquirir nous coneixements i aspectes culturals i de fer servir aquests coneixements en la comunicació.

Andreu Pedró-García. *Instagram: una experiència de telecol·laboració australianocatalana*

- Consciència cultural crítica (*savoir s'engager*): habilitat per avaluar, críticament i basant-se en criteris explícits, perspectives, pràctiques i productes tant en la cultura pròpia com en les altres.

La fotografia com a element motivador

Un altre dels aspectes que cal tenir en compte a l'hora d'analitzar la competència intercultural en el projecte de telecol·laboració és el paper motivador que té la fotografia per mostrar una realitat concreta. De fet, el component visual provoca respostes verbals i ha estat utilitzat des de principi del segle XX per intentar analitzar la personalitat mitjançant les conegudes taques de tinta de formes ambigües. En l'ensenyament de llengües, una imatge es pot fer servir en qualsevol nivell i és molt recurrent en els llibres de text, sobretot en les activitats orals. Muller (2012) parla de la fotografia no només com una eina per fomentar la comunicació a l'aula de llengua, sinó també per presentar continguts culturals més profunds en una seqüència didàctica determinada. Per tant, la fotografia és també un element facilitador important per a l'assoliment de la competència intercultural. Friesen (2012) explica una experiència real a l'aula d'anglès com a segona llengua sobre la incorporació de la fotografia per a un alumnat divers i arriba a les conclusions següents:

The classroom dynamics change when I combine artistic media with my pedagogy. Suddenly the otherwise quiet students speak up, enthusiastically participate, and feel comfortable in contributing to class discussions and sharing their work.

En el cas de l'intercanvi cultural digital, les fotografies més curioses o desconegudes per als participants han estat les que més han cridat l'atenció, ja que han registrat més comentaris.

La interacció

L'intercanvi cultural digital no es limita a una simple col·lecció de comentaris i fotografies sobre determinats temes, sinó que pretén crear un diàleg constant entre els dos grups participants i fomentar així la interacció. En aquest sentit, Licoppe (2009, p. 1925) ens parla de les possibilitats d'interacció que existeixen actualment per als aprenents de llengües gràcies a la gran oferta d'aplicacions i altres plataformes digitals:

Members have resources to interact from a distance, through an ever more sophisticated array of communication technologies (and prominently mobile technologies), which has sparked the development of 'connected presence,' in which social relationships are accomplished through a seamless web of frequent face-to-face encounters and variously mediated interactions at a distance.

El MECR (2001) afirma que la competència comunicativa que té l'alumne o l'usuari es posa en funcionament en fer diferents activitats lingüístiques que inclouen la comprensió, l'expressió, la interacció o la mediació. Pel que fa a la interacció, manté que almenys dos individus participen en un intercanvi oral o escrit en què l'expressió i la comprensió s'alternen i poden solapar-se en la comunicació. Entre les competències que introdueix el MECR per a l'aprenentatge de llengües, podem trobar la competència en la conversa, que està directament relacionada amb la interacció:

Andreu Pedró-García. *Instagram: una experiència de telecol·laboració australianocatalana*

Conversational competence is not simply a matter of knowing which particular functions (microfunctions) are expressed by which language forms. Participants are engaged in an interaction, in which each initiative leads to a response and moves the interaction further on, according to its purpose, through a succession of stages from opening exchanges to its final conclusion. Competent speakers have an understanding of the process and skills in operating it.

És cert que l'aplicació Instagram permet la interacció entre els usuaris per produir missatges relacionats amb determinats temes; no obstant això, cal tenir en compte que el tipus d'interacció que es produeix a través d'aquest canal (aplicació Instagram) dista significativament de la interacció espontània en una conversa oral. Podem dir que en aquest projecte hi ha un cert grau d'espontaneïtat, però normalment aquest tipus d'interacció escrita està més planificada, sobretot en el cas dels aprenents de català que han de fer servir les estructures estudiades i hi ha un procés de reflexió previ per tal de poder produir el missatge. En la secció anterior hem afirmat que hi ha estudis que mostren el potencial de la fotografia per motivar l'alumnat en els aspectes culturals. De la mateixa manera, la fotografia també pot ajudar a fomentar la interacció, tal com afirma Muller (2012) a continuació:

La photographie d'auteur, objet culturel fictionnel, peut être utilisée en classe de langue comme un moyen de déclencher des interactions. Le dispositif que nous avons mis en œuvre permet de susciter une forte implication des apprenants dans la tâche grâce aux motifs communicationnels apportés par les images.

6. Interpretació dels resultats

A través d'una sèrie de mostres puntuals veurem com els participants han interactuat entre ells, de quina manera han posat en pràctica diferents funcions comunicatives i si han compartit informació sobre els contextos externs d'ús.

Així mateix, tindrem en compte el qüestionari que l'alumnat va contestar una vegada finalitzat el projecte i que aporta dades sobre l'assoliment de la competència intercultural.

Al llarg del projecte s'han observat diferents tipus d'interacció que ajuden a posar en pràctica les funcions comunicatives pròpies del nivell A1 del MECR, i que podem classificar de la manera següent:

Taula 5.
Interacció entre els participants.

Tipus	Comentaris
Resposta a una presentació	<ul style="list-style-type: none"> — Salutacions: Hola, XXX! Jo també espere que esta siga una bona oportunitat per conèixer gent i cultures noves. — Hola, XXX! Encantada. M'agraden molt els teus cabells. — Hola, XXX! Encantada de conèixer-te! — Hola, XXX! Benvinguda! — Això és molt divertit, veure gent interessada en el català. Encantada, XXX!
Demandar informació	<ul style="list-style-type: none"> — Et sembla més difícil el xinès o el català? — Quines són les teves inquietuds per aprendre català? Una abraçada! — Hola, XXX, què és el netball? — How are people treating it disrespectfully? — Hi ha molts australians als qui els agrada fer surf, no? — Com li diuen?
Respostes a preguntes concretes	<ul style="list-style-type: none"> — Definitivament el xinès — Well, it's mainly a political issue. There's a hate against Catalans, but in my opinion is is political and baseless. As a Valencian, I have no problema callin it Catalan or Valencian. — Netball és un esport com el bàsquet, però no es pot botar la pilota [...] — D'acord, gràcies per l'explicació. No ho havia vist mai! Molt curiós! — Sí a la meva ciutat, és molt popular. — Ah, molt interessant. Ací al Mediterrani no tenim prou ones per fer-ne. Pense que al Sud, a Andalusia sí que hi poden fer surf en algunes platges.
Observacions generals	<ul style="list-style-type: none"> — M'agrada molt el teu dibuix, XXX! — Hola, XXX! Jo vaig començar a tocar la guitarra elèctrica fa uns anys, però em vaig cansar. Era molt difícil per a mi! — A mi també m'agrada Harry Potter. — Jo de menut també anava a esquiar amb els meus oncles, i m'encantava, però ja fa molt de temps que no hi vaig. Una abraçada. — Jo també solia ballar flamenc! M'encantava! — Per cert, a mi també m'agrada Downtown Abbey. — Hola, XXX! A mi també m'agrada molt viatjar. He viatjat molt amb els meus pares i el meu germà, i a vegades sola o amb amics. Mai he estat a Nova Zelanda o a Austràlia, però allò deu ser impressionant. No et fa por viatjar en autostop?? — Viatjar és genial!! :) Pero crec que a mi també em donaria un poc de respecte fer autostop!! — Haha, la primer vegada tenia una mica de por. Però sóc molt aventurera! Y generalment la gent és súper amable. Una vegada em va portar l'home que va fer la pel·lícula guanyadora d'un Oscar 'El Pianista', va ser molt emocionant! — Molt be. Tambe he viatjat per Europa fent autoestop. Crec que és la millor manera de coneixer a personas interessants que d'altra manera no podria. :) — No sé... Jo crec que no ho faria. :S Però és interessant llegir les vostres experiències! Pot ser a Austràlia és més normal fer autostop que ací?

Andreu Pedró-García. *Instagram: una experiència de telecol·laboració australianocatalana*

- I am glad to see people from foregin countries trying to learn our language. It was something I could never imagine because people from our own country treat it disrespectfully. Thank you so much for your effort and your interest.
- M'agrada molt el teu gos, XXX!
- M'agrada el nom de la teva germana. No l'havia escoltat mai. Jo tinc un germà i també som diferents tant en els gustos com en el caràcter, però tampoc discutim gaire.
- Melbourne deu ser una ciutat preciosa. Algun dia m'agradaria viatjar a Austràlia per conèixer Sydney i Melbourne.
- Crec que Melbourne és millor que Sydney.

Expressar
admiració o
sorpresa

- És preciós!
- És impressionant! I allò dels cangurs també!
- Quin paisatge més bonic!
- M'encanta aquesta foto! És molt relaxant.
- Mai havia conegut algú a qui li agradara la fusteria... és molt curiós!
- Que bonic i quina pau pareix haver-hi!
- Que guai! Aquest graffitti mola.
- Pareix una ciutat molt interessant i on sempre hi ha coses que fer!
- Que bonic!
- Sí que dóna ganes de seure-hi, sí!
- M'encanta Manel! Especialment la seva versió de la Gent Normal.
- Que bonic!

Encara que a les instruccions del projecte quedava palès que s'esperava un cert grau d'interacció entre els grups, hi va haver publicacions que no van tenir cap tipus de resposta o interacció amb altres usuaris. Per a edicions futures del projecte, s'estudiarà quins temes van tenir més interès i també es considerarà la introducció d'un moderador que faça de dinamitzador entre tots els grups.

Mitjançant l'observació de les publicacions hem vist que el diàleg que s'ha produït entre els dos grups participants ha ajudat a consolidar les estructures estudiades a classe i a posar en pràctica les funcions comunicatives pròpies del nivell A1 del MECR. D'aquesta manera, els textos dels parlants de català han servit de referència i també han suposat un exercici de comprensió escrita per als participants. Aquest fet ha permès la inducció d'estructures noves, així com la deducció de vocabulari relacionat amb el tema dins d'un context comunicatiu.

A continuació, podem veure a tall d'exemple algunes publicacions que es van fer a la setmana 1 i que palesen la pràctica de les estructures necessàries bàsiques per assolir les funcions pròpies de la presentació, les salutacions i les formes de comiat:

Andreu Pedró-García. *Instagram: una experiència de telecol·laboració australianocatalana*

Taula 6.
Producció escrita. Setmana 1: Qui ets?

Estudiants de Monash	Estudiants de l'UJI i de l'UIB
<p>Hola! <i>Em dic XXX, tinc 23 anys i sóc Australiana, de Melbourne. Parlo anglès i espanyol, i estudi les Arts i les Ciències. Fins ara!</i></p> <p>#ICDMONASH #Quietsmonash #Quietsmonash4</p>	<p>Hola a tots!! El meu nom és XXX, tinc 19 anys i sóc d'un xicotet poble de València que es diu XXX. Estudie traducció i interpretació a l'UJI. Sé parlar català, espanyol, anglès i una mica d'alemany i portugués. Fins prompte!! ;) #ICDMONASH #Quietsmonash #Quietsmonash4</p>
<p>Hola a tots! <i>Em dic XXX, sóc australiana, de Melbourne. Tinc 23 anys i jo estudio enginyeria ambiental i espanyol a la universitat Monash. Parlo anglès, espanyol i ara una amica de català. Adéu #quietsmonash #ICDMONASH #quietsmonash2</i></p>	<p>Hola a tots!</p> <p>El meu nom és XXX encara que els meus amics em diuen XXX. Visc a XXX, un petit i preciós poble de Mallorca. Ara mateix estic estudiant primer de grau en llengua i literatura catalana a la UIB. Se parlar català, castellà, anglès i francès, encara que també he estudiat llatí i grec clàssic. Esper que ens ho passem molt bé en aquest intercanvi digital. Un petoneet a tots: el meu instagram personal és XXX #ICDMONASH #quietsmonash #quietsmonash2 #intercanvidigital</p>
<p><i>Hola! Com va? Em dic XXX. Sóc de Melbourne, Austràlia, i tinc 22 anys. Jo estudi Fisiologia de Monash i parlo espanyol. Adéu!</i></p> <p>#ICDMONASH #Quietsmonash #Quietsmonash3</p>	<p>Hola a tots! Em dic XXX, tinc 21 anys i soc de l'XXX un poble de València. Estudie Traducció i Interpretació a la Universitat Jaume I. Parle català, espanyol, anglès i francès. Fins prompte! #ICDMONASH #quietsmonash #quietsmonash1</p>
<p><i>Hola amics catalans! Em dic XXX, tinc vint anys, i visc a Melbourne, una de les ciutats més grans d'Austràlia.</i></p> <p><i>A més de llengües, jo estudi dret i la política. Actualment parlo anglès i espanyol, i una mica d'alemany i català. Durant l'estiu vaig viatjar a Sídney, una altra gran ciutat, i vaig tocar música amb amics. Espero aprendre sobre vosaltres aviat! Adéu</i></p>	<p>Hola, sóc XXX i tinc 20 anys. Visc a XXX, un xicotet poble de València i estudie Traducció i Interpretació a Castelló. Parle català, espanyol i anglès; i un poc d'alemany. Espere que tots gaudim molt d'aquesta experiència. Adéu i fins la propera setmana. #ICDmonash #quietsmonash #quietsmonash1 #projecte #intercanvi #Austràlia</p>
<p><i>Hola! Em dic XXX. Sóc neozelandesa, però visc a Austràlia. Tinc 22 anys. Estic estudiant espanyol en la Universitat de Monash. Parlo anglès (molt bè), espanyol (bé) i català i portuguès (una miqueta). Fins aviat!</i></p> <p>#ICDMONASH #Quietsmonash #Quietsmonash2</p>	<p>Hola! Salutacions a tothom! Sóc XXX tinc 19 anys i visc a XXX, Castelló. Estudie Traducció i Interpretació a l'UJI i com veieu parlo el català, l'espanyol, l'anglès, el francès i tinc un nivell bàsic d'alemany. Així que es podria dir que m'agraden molt les llengües. Espere rebre notícies vostres prompte! Un abraç! #ICDMONASH #Quietsmonash #Quietsmonash4</p>

No podem valorar d'una manera empírica si el projecte ha ajudat els participants a assolir un grau més alt de competència intercultural, ja que es tracta d'una qüestió subjectiva que respon a les motivacions personals de cada estudiant i també al seu grau d'implicació. A més a més, aquest projecte té uns continguts limitats que han estat adaptats al nivell dels aprenents de català i a la durada del semestre universitari australianocatalana. No obstant això, en finalitzar el projecte es

va passar un qüestionari (amb 10 respostes) en què part dels estudiants van poder expressar la seua opinió respecte al projecte i explicar directament si els havia ajudat a comprendre millor la cultura de la llengua objecte d'estudi. En la pregunta 2 de la taula següent podem veure les seues respostes:

Taula 7.
Feedback general sobre l'intercanvi cultural digital.

1. L'intercanvi digital m'ha semblat:	
Una experiència enriquidora	67 %
Una altra tasca de llengua	33 %
Gens útil	0 %
2. Aquesta experiència m'ha ajudat a:	
Comprendre millor la cultura valenciana/balear	33 %
Conèixer de més a prop l'estil de vida de la gent de l'altra cultura	100 %
Reflexionar sobre la meua cultura	17 %
Trencar estereotips	17 %
3. Què et sembla l'ús de les noves tecnologies a l'aula de llengua estrangera?	
És útil tenir contacte amb parlants nadius	83 %
L'ensenyament és més dinàmic	67 %
Vincula l'ensenyament amb el món real d'una manera més directa	67 %
De vegades pot ser confusible	0 %
Preferisc l'ensenyament tradicional de llengües	33 %
4. Aquest projecte m'ha ajudat en la meua progressió de l'idioma:	
Totalment d'acord	0 %
D'acord	100 %
En desacord	0 %
Totalment en desacord	0 %

A partir de les dades del qüestionari, podem observar que la majoria (67 %) dels participants creuen que l'intercanvi digital cultural els ha servit per apropar-se a l'estil de vida de la gent d'altres cultures, però, en canvi, només una part de l'alumnat (33 %) creu que els ha servit per comprendre millor la cultura catalana i/o australiana.

A banda de les preguntes tancades, els alumnes també han pogut expressar la seua opinió sobre el projecte en general o altres aspectes:

- *I thought the Instagram cultural exchange was a brilliant idea, and a really good way to practise basic sentences and learn new words in another language. It's also fun to see what life is like for students across the side of the world.*
- *It was an innovative and fun way to get us to practice much more often, I really enjoyed it.*
- *It was enjoyable talking with non-English speakers.*
- *Not all students have smartphones.*

7. Limitacions

Aquest projecte presenta les limitacions pròpies del nivell A1 del MECR, ja que la competència intercultural no es pot assolir només amb una introducció breu de determinats aspectes culturals. Per ser capaç d'expressar-se sobre temes més abstractes es requereix una complexitat lingüística més elevada. Una altra de les limitacions està relacionada amb el vessant tecnològic, ja que hi va haver un estudiant que no tenia *smartphone* i no va poder seguir el projecte. A aquest alumne se li va demanar que enviés per correu electrònic els comentaris sobre els temes setmanals, però no va poder interaccionar amb la resta de participants. Un altre problema tècnic va ser el funcionament de l'aplicació Instagram, ja que alguns participants van tenir problemes amb l'*smartphone* i van haver de deixar el projecte. Instagram no permet la càrrega de fotografies des de la pròpia pàgina web, només visualitzar les fotografies que s'han publicat des del telèfon mòbil. Per a edicions futures d'aquest projecte es consideraran altres plataformes que es puguin utilitzar alternativament des del navegador com ara Pinterest, Tumblr, Flickr, etc.

Un altre dels problemes va ser la correcció en les publicacions, no en la dels aprenents —és normal que els aprenents facen errades en el procés d'aprenentatge—, sinó en les publicacions dels parlants nadius que en teoria han de servir de referència en el model de llengua en català. A més a més, alguns dels participants nadius no van adaptar el seu discurs a un nivell de llengua més assequible per als aprenents.

Pel que fa al funcionament del projecte, podem dir que des del punt de vista lingüístic, només se n'han pogut beneficiar els aprenents de català, ja que els parlants nadius valencians i balears han estat més aviat dinamitzadors lingüístics en ser el català la llengua vehicular del projecte.

8. Conclusions

Al llarg d'aquest article hem pogut veure les possibilitats pedagògiques de l'intercanvi digital cultural des de perspectives diferents: la cultural i la comunicativa. Les tasques que s'han desenvolupat al llarg d'aquest projecte han ajudat l'alumnat dels dos grups participants a conèixer aspectes socioculturals d'altres àrees lingüístiques, i també han contribuït a consolidar els continguts lingüístics de català —només per als estudiants de la Universitat de Monash— a través de la pràctica setmanal. De fet, segons les dades obtingudes, la majoria dels participants (67 %) creuen que l'intercanvi digital cultural els ha servit per apropar-se a l'estil de vida de la gent d'altres cultures i la totalitat (100 %) que els ha ajudat en la progressió de l'aprenentatge de l'idioma.

Aquest estudi ha possibilitat la reflexió sobre les formes d'interacció a distància amb els parlants nadius i també sobre la idoneïtat de la xarxa social Instagram per a activitats col·laboratives en un marc universitari. A més a més, en el context educatiu en el qual s'emmarca l'assignatura de català, aquest projecte ha servit per enfortir vincles entre l'alumnat, a més de facilitar el contacte amb mostres reals de llengua.

Pel que fa al vessant comunicatiu, cal assenyalar que ha contribuït a posar en pràctica funcions comunicatives pròpies del nivell A1, així com a assolir les estructures lingüístiques estudiades al llarg del curs mitjançant la publicació de comentaris setmanals.

També podem afirmar que aquesta experiència ha sigut un element motivador en el procés d'aprenentatge de l'alumnat i creiem que pot tenir aplicacions diferents en altres contextos educatius dins o fora del domini lingüístic català. Les plataformes digitals actuals poden servir com a canals d'encontre no sols entre parlants nadius d'una llengua i els seus aprenents, sinó també entre grups d'aprenents de procedències diferents però amb objectius similars. El potencial d'aquestes aplicacions en l'ensenyament de llengües és il·limitat i es pot aprofitar segons les necessitats del curs i del context educatiu en què s'emmarca.

Actualment podem trobar literatura sobre experiències esporàdiques de telecol·laboració a través de diferents xarxes socials o d'altres mitjans més convencionals, com ara els correus electrònics, els fòrums de discussió, els xats, les sessions de videoconferència, etc. Tot i això, no hi ha prou anàlisi per part de professors investigadors d'una única plataforma que pugui donar una visió més contrastada de la seua idoneïtat per a tasques relacionades amb l'aprenentatge de llengües. De fet, Cassany (2011) afirma que les xarxes socials poden tenir funcions importants en un procés d'aprenentatge, però sembla més complicat que puguin exercir un rol rellevant en l'ensenyament formal.

En aquest sentit, creiem que encara queda molta recerca que cal dur a terme per tractar diferents aspectes associats a les experiències de telecol·laboració a l'aula de segones llengües; aspectes com ara l'avaluació dels continguts no lingüístics, l'elecció dels temes, la correcció ortogràfica i gramatical entre els participants, l'emmarcament curricular de les activitats digitals, etc. En definitiva, ens trobem davant unes eines digitals de comunicació noves, que no sols salven distàncies físiques, sinó també distàncies culturals i que poden tenir repercussions importants en la manera actual de concebre l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües.

<Referències bibliogràfiques>

- Araujo, J. C. (2014). El uso de blogs, wikis y redes sociales en la enseñanza de lenguas. *EduTec-e. Revista Electrónica de Tecnología Educativa*, 49. Recuperat de http://edutec.rediris.es/Revelec2/Revelec49/pdf/EduTec_n49_Araujo.pdf
- Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- Bosch, A. i Cruz, M. (2014). Descripció lingüística del català i del castellà mitjançant activitats col·laboratives en línia d'anàlisi de la creativitat lèxica amb estudiants de postgrau. *Actes del IV Simposi Internacional sobre l'Ensenyament del Català*. Vic: Eumo.
- Cassany, D. (2011). *En línia*. Barcelona: Graó.
- Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cuadros, M. i Varo, D. (2013): Twitter y la enseñanza del español como segunda lengua. *RedELE: Revista Electrónica de Didáctica Español Lengua Extranjera*, 25. Recuperat de http://www.mecd.gob.es/dctm/redele/MaterialRedEle/Revista/2013/2013_redELE_25_0_2CUADROS-VARO.pdf?documentId=0901e72b8159e13f
- Dooly, M. (Ed.). (2008). *Telecollaborative Language Learning: A guidebook to moderating intercultural collaboration online*. New York: Peter Lang.
- Friesen, H. L. (2012). Photography and Writing: Alternative Ways of Learning for ESL Students. *Teaching English in the Two Year College*, 40, 39-43. Recuperat de <http://www.ncte.org/library/NCTEFiles/Resources/Journals/TETYC/0401-sep2012/TETYC0401Photography.pdf>
- Guth, S. i Helm, F. (Eds.). (2010). *Telecollaboration 2.0: Language, literacies, and intercultural learning in the 21st century*. Bern: Peter Lang.
- Licoppe, C. (2009). Recognizing mutual 'proximity' at a distance. Weaving together mobility, sociality and technology. *Journal of Pragmatics*, 41, 1924-1937. Recuperat de <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378216608002270>
- Mas, M. i Vilagrasa, A. (2005). *Veus 1. Curs de català A1 (llibre d'exercicis i gramàtica)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Muller C. (2012). La photographie, un outil pour communiquer en classe de langue. *Recherche et pratiques pédagogiques en langues de spécialité, Cahiers de l'APLIUT*, 31, 10-27. Recuperat de <http://apliut.revues.org/2224>

Copyright © 2016. Aquesta obra està subjecta a una llicència de Creative Commons mitjançant la qual qualsevol explotació de l'obra haurà de reconèixer els autors de la mateixa, citats a la referència recomanada que apareix a l'inici del document.

